

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

12.

СТРАНА

Веронаучни камп све популарнији

Илинданске свечаности

4.

СТРАНА

СНН

Помашка прича путујућих уметника

5.

СТРАНА

Жетвени обичаји у Десци

6.

СТРАНА

ПОЛИТИКА

Нове тенденције на политичкој позорници

Грађани уморни, на помолу нови покрети

Друштвене мреже, попут Фејсбука, имају велику и још неистражену снагу, а грађански покрети, попут оног чије присталице све чешће протестују у Београду, морају бити озбиљна опомена класичним странкама да је код грађана присутан замор, оцењују аналитичари

Протести против ноћног рушења у Савамали и смена на РТВ Војводина окупљају све више грађана незадовољних не само влашћу, већ и опозицијом.

Посетиоци друштвених мрежа који прате покрет „Не даймо Београд“ све су гласнији и сложнији да би активности требало проширити на целу Србију. Идеја је да овај покрет, чији је симбол жута паткица, прерасте у озбиљну алтернативу садашњим владајућим партијама. Као доказ да је њихова идеја добитна комбинација на будућим изборима у интернет коментарима наводе пример италијанског покрета „Пет звездица“, који је после неколико година постојања на јунским локалним изборима победио традиционалне политичке партије у Риму, Торину и Милану.

У прилог им иде и успех Саше Радловића, који је са својим покретом „Доста је било“ на априлским изборима, после освојених 6,02 одсто гласова, добио 16 посланика у парламенту.

Ипак, велико је питање да ли грађански покрет „Не даймо Београд“, који се као политичка снага профилисао тек у серији протеста после ноћног рушења у Савамали, када су почели да траже оставке челника Београда, има снаге да се на неким изборима озбиљно супротстави напредњацима и социјалистима.

Упркос одличном резултату покрета „Пет звездица“ у Италији, грађански покрети у Србији су обично кратког даха, иако иза њих стоје људи са лепим идејама које се на крају разбију о бедем сурове реалполитике.

Дејан Вук Станковић сматра да ови покрети привлаче бираче који нису задовољни садашњом влашћу и до недавно су гласали за опозиционе странке. Грађани, по њему, све више губе поверење у опозиционе политичаре и то је један од разлога зашто организатори протеста поводом Савамале не желе политичке лидере у својим редовима, а такав приступ охрабрује скептичне грађане, што доводи до буђења политичких апстинената.

„Није искључено да би ови покрети могли да прерасту у политичке партије и чини ми се да неке контуре већ настају. Питање је да ли ће организатори од тога направити неку кохерентну политичку организацију која ће имати шири политички замах него што су конкретни захтеви везани за проблем Савамале или уређивачке политике РТВ Војводина. То је у овом

тренутку тешко одгонетнути, али грађанске иницијативе раде на стварању политичког имиџа уз благонаклоност великог дела медија“, истиче овај политички аналитичар.

Станковић не искључује могућност да се из грађанских протеста и изнедре неки нови политички субјекти који могу да буду конкуренти и грађанској и европској опозицији, али и садашњој власти.

„Чини ми се да би ти покрети настали као противтежа СНС-у и СПС-у, који су сада на власти. Они рачунају на бирачко тело некадашњих странака петог октобра и њихове пасивизираних гласача. Они немају потенцијал да уђу у бирачко тело напредњака или социјалиста, јер су та бирачка тела утемељена и врло су јасно политички профилисана“, каже Дејан Вук Станковић.

Небојша Крстић, некадашњи саветник Бориса Тадића, сматра да грађански покрети могу теоретски да прерасту у политичку партију. Он подсећа да протести „патке“ формално постоје због скандала у Савамали, али суштински, они су израз незадовољства опозиције резултатима последњих избора.

Да у Србији ипак покрети успевају, показали су априлски избори на којима је неочекивано добар резултат на парламентарним, покрајинским и локалним изборима остварио Покрет „Доста је било“, Саше Радловића, док је Александар Шапић са својом групом грађана освојио највише гласова у Новом Београду, где је касније поново изабран за председника општине.

Ипак, Добрица Веселиновић не жели да се прави паралела између његовог покрета „Не даймо Београд“ и „Доста је било“ и наглашава да њихов циљ није улазак у политику, већ мењање система, пре свега кроз стварање довољно јаког притиска грађана.

„Постоји више начина да се промени систем, а један од њих је и улазак у институције. Све и да се у будућности одлучимо на такав корак, пре свега бисмо се усредсредили на локал. Политичке партије огадиле су сваку идеју уласка у политику и зато бисмо се пре свега усредсредили на добијање кредибилитета и поверења грађана на локалу“, рекао је Веселиновић. ■

Предраг Марковић:

Како су Срби „ослобођени“ од свега што су имали

Верујем да је Колинда Грабар Китаровић направила лапсус када је рекла да је Олуја била етички чистија. Вероватно је мислила, да је етички чистија. Онда би била у праву“, каже познати истори-

чар потпредседник СПС-а Предраг Марковић и оцењује да њена друга изјава како је „Олуја“ растеретила Србе од великосрпског пројекта, злокобно подсећа на натпис на улазу у Аушвиц „Рад ослобађа“.

Предраг Марковић наводи да су Срби у Хрватској растерећени и ослобођени од своје имовине, споменика, радних и социјалних права.

— „Олуја“ је по проценту територије који је „очистила“ била једно од највећих етничких чишћења у XX веку, и то не само после 1945. године. Ни малоазијски Јермени ни Грци, пре него што су побијени или протерани, нису насељавали трећину Турске, док су Срби насељавали скоро трећину

Хрватске. Ни судетски Немци нису насељавали трећину Чехословачке. Данас су ретки крајеви Европе тако ослобођени од становника и тако слабо насељени, као српски крајеви у Хрватској — рекао је Марковић.

Он каже и да аргумент да су Срби заслужили да оду, зато што су се побунили против Хрватске, сасвим личи на аргументе који су коришћени за истребљивање Срба у Другом светском рату.

— Срби су се 1991. године побунили јер је та година, како каже хрватски публициста Славко Голдштајн, изгледала као 1941. која се вратила. 21 годину после рата, званична Хрватска и даље говори речником мржње — при-

ча потпредседник СПС, истакавши да би само могло да се замисли да су државници Немачке или Француске, или Пољске 1966. године о својим суседима говорили као данашњи хрватски политичари.

За разлику од њих, каже Марковић, Београд је био спреман да призна своје грешке.

— У Србији је осуђен велики број ратних злочинаца из наших редова, а медији, научници, па чак и школски учбеници врло критички говоре о грешкама и злочинима 90-их година. Од Хрватске захтевамо да буде само европска земља из XXI века, а не да опонаша Хрватску из Другог светског рата — истиче Марковић. ■

Репортер СНН-а у ојустошеним деловима Хрватске

На Банији је све исто, само Срба нема

У делу Хрватске у коме су донедавно живели Срби, више нема деце у двориштима, ни жамора купача крај потока, ни мештана на путу, ни трактора у „барама“. Бунари углавном зарасли, шума се спустила до кућа, ливаде нико не коси... Манастир у Комоговини, око кога се српски живаљ окупљао на Преображење, сада је сасвим пуст

Већ годинама лета проводим између Будве, Београда и Будимпеште, мислећи да ћу једном саставити своје белешке, расуте по папирима, у роман који би се могао звати 'Три града на Б'. Недавно сам спаковала кофере и после више од невероватних двадесет година, превезла се аутопутем Београд-Загреб, истим оним којим смо раније свакога лета путовали у очев завичај, у околину Петриње и Костајнице, у зелену долину Уне, на Банију.

Србија је невелика земља, за око сат времена већ си на граници са Хрватском и чим је пређеш мења се крајолик, почињу стасите славонске шуме код Спачве и ређају се познате табле са именима места уз пут. За нас је некада била важна Новска, где смо силазили из воза, који је већ негде успут постао влак, а онда би нас рођаци возили до наших Боројевића. Аутомобилом је са аутопута требало скренути код Јасеновца и обично смо чекали да угледамо монументални споменик, када бисмо се већ искључили са главног пута и вијугали по брежуљцима.

Сада је у Новској возач минибуса сипао гориво. Овде је кафу требало плаћати у кунама, а ја сам успела да прођем са ситнином у еврима. Била је паклена врућина. Путници из мог минибуса су, изгледа, често путовали на овој релацији, а једино сам ја покушавала да прогутам кнедлу у грлу. Позвала сам телефоном брата Вељка у Загреб, и ту су сузе већ навирале на очи.

— Зашто цмиздриш? — питао ме је.

Сетила сам се оца, баке, дугих лета на Банији, свих оних драгих људи којих углавном више нема. Још памтим те загрљаје снажних горштака и срдачну добродошлицу, укус хране коју сам волела, мирис циклама у дебелој хладовини банијских шума и свежину планинских речица. Остала је топлина тих снажних загрљаја заувек утиснута на мојим раменима; то се више не чини у свету у којем живимо.

Вељко је и даље мислио да непотребно цмиздрим и неколико дана одлично играо улогу туристичког водича кроз „Бели Загреб град“, „Загорје зелене“, терме и топлнице којих је у околини увек било, али су сада преуређене и модернизоване сијале пуним сјајем. Све је било негде давно похрањено у „ладницама“ мојих сећања. Требало је све само пронаћи и отрести прашину накупљену протеклих година.

Поред туристичких атракција, имали смо и само „наша места“: кућу на Тушканцу, где је некада живела наша омиљена тета, удата за загребачког аристократу, први изнајмљени стан мог брата Вељка када је по завр-

шетку војне школе из Краљева стигао у Загреб и наравно, српску цркву на Цвјетном тргу, који је управо поплочаван када смо ми тамо стигли. Дирнула сам врели камен на улазу у

рили, свако је био са својим мислима... Испред наше цркве на тргу, фотографисала сам се крај споменика Петру Прерадовићу, испод чијег имена је стајало „хрватски pjesnik“.

Када смо, по тој јулској врелини, обишли све што је обићи требало, кренули смо на планирано путовање на Банију. Поранили смо, нестрпљиви и узбуђени, срце је куцало брже обома. Вељко је на Банији одрастао, а ја сам завичај свога оца заволела одлазећи тамо на распусте. Када смо прешли плави мостић преко Уне, кренули су да се таласају зелени брежуљци, шуме су постале гушће, старе дрвене куће са мушкатлама на прозорима још су понегде одолевале времену, велике и сочне купине поред пута рашириле су трњаке.

Крајолик који бих свугде непогрешиво препознала — Банија, једра и зелена, некада богата, а сада тиха, неверовано тиха. Није било деце у двориштима, ни жамора купача крај потока, није било мештана на путу, ни трактора у „барама“, бунари углавном зарасли, шума се спустила до кућа, ливаде готово да нико није коси... Манастир у Комоговини, око кога се оно мало живља и нешто дошљака окупи на Преображење, сада је био сасвим пуст.

Банија је можда нестала са нових географских карата, али су оне старе, уз које сам расла, утиснуте у моје срце и неизбрисиво сећање на оца који је у изradi многих географских мапа и сам учествовао.

— Са Баније не можеш отићи без „милоште“ — рекао ми је чика Стојан, један од малобројних мештана повратника, који нас је угостио и на ранку ми поклатио домаћу, мирисну банијску кобасицу, коју је сам направио.

Добрила Боројевић

ово лепо здање, како то обично чиним у градовима које волим, и ушла...

Камен крај врата је био топао, али је унутра владала свежина. Зидови и иконостас блистали су златним сјајем. Црква је била празна и изузетно лепа. Владао је мир усред пакленог дана. Упалили смо свеће нашим драгим у капелици поред. Нисмо гово-

СТАРЦИ, ПО КОЈА МАЧКА И ЈЕДАН ПАС

Неколико стараца седело је пред кућама и углавном нас заустављало на кафу или сок. Били су сами, у празним двориштима. Једва да сам видела по коју мачку и једног лајаваг мешанца. Села су била тиха, сувише тиха. Старци су чекали децу да се током лета појаве и проведу део годишњег одмора у завичају. Расути по свету, многи су се обрели у Ирској, Енглеској, чак и на Исланду. Неки су у Србији, као и многи моји рођаци, у Шапцу.

Банија коју сам запамтила није више постојала, а све је ипак подсећало на успомену о њој. Банија коју сам волела сада се више тако и не зове. На хрватској ауто-карти мога брата, јасно је написано Бановина, баш као и на најбољим на свету паштетима и кобасицама које и сада производи „Гавриловић“, по непоновљивој рецептури генерација из овог краја.

ДРУШТВО

Амбасадор Александар Драгичевић боравио у Барањи

Печуј очекује студенте из Босне и Херцеговине

Влада Мађарске понудила је ове године 50 стипендија за студенте из Босне и Херцеговине, а неки од њих очекују се у Печују, већ најесен. О овој и бројним привредним темама, било је речи на састанцима у центру Барање

Амбасадор Босне и Херцеговине у Будимпешти Александар Драгичевић, боравио је у једнодневној званичној посети Печују, у друштву Ђерђа Терека, кандидата за почасног конзула БиХ у Мађарској. Госте је у ректорату Печујског универзитета најпре примио др Јожеф Бодиш, ректор ове високошколске и научне установе. Током разговора, посебно је било речи о потреби упознавања будућих студената у Босни и Херцеговини са предностима студирања на Печујском универзитету. Влада Мађарске понудила је ове године 50 стипендија за студенте из те земље.

Већ од наредне школске године, планиране су пријава студената из БиХ на Универзитет у Печују, а постигнут је и договор да се потпишу протоколи о сарадњи. Наглашено је да они не смеју бити само формални, већ свакако, треба да добију практичне оквире.

Амбасадор Драгичевић се састао и са градоначелником Печуја др Жолтом Павом. Први човек тог града је свог госта информисао о сарадњи Печуја са градовима у Босни и Херцеговини, међу којима је посебно истакао сарадњу са братском Тузлом. Постоје, такође, и контакти са Сарајевом и Бањом Луком. Током разговора, договорено је да се појачају везе, а све ће зависити од активности и ажурности у управама градова.

Господин Александар Драгичевић је посетио и Трговинско-привредну комору Жупаније Барања. У разговору са Анитом Хендингер, регионал-

ним руководиоцем коморе, која је уједно и портпарол за међународне односе, и са Михаљем Лисцем, председником Мађарско-хрватског и Ма-

ђарско-босанско-херцеговачког одељења коморе, размотрене су могућности привредне сарадње на релацији градова. У Босни и Херцеговини, како су домаћини информисали свог госта, Зеница је била град који је након акције спољнотрговинског аташеа при Амбасади Републике Мађарске у Сарајеву, до сада показао највеће интересовање за успостављање тешњих привредних контаката са Жупанијом Барања. Много се очекује од септембарског пословног сусрета у Печују, на који су руководиоци Трговинско-привредне коморе Жупаније Барања, већ упутили позив својим партнерима у Босни и Херцеговини.

Током боравка у Печују, амбасадор Драгичевић је посетио и Регионални центар печујских Срба, где је о историјату српског православног храма и положају Срба у Печују и Барањи говорио аутор овог извештаја, у својству председника удружења.

Амбасадор је за наш лист изјавио да ће представници града Печуја бити позвани на представљање Босне и Херцеговине у Сегедину, пошто је циљ да се БиХ својим привредним, културним, образовним и туристичким потенцијалима представи и у центру Жупаније Барања.

П. М.

Прослава Илиндана на северу Мађарске

Молитвена реч и народно весеље у Чобанцу

Свечаности поводом Илиндана у Чобанцу, ове године су одржане три дана пре самог празника, јер је он овога пута пао на радни дан. Као и сваке године, прослава је отпочела јутарњим богослужењем на Бунарчићу, древном ходочасном месту овдашњих Срба, а настављена у поподневним часовима

Мештани Чобанца, али и верници из Помаза, Калаза, Сентандреје, Ловре и Будимпеште, стигли су на Бунарчић у јутарњим часовима, а свету литургију служили су помашки парох, отац Љубислав Милисавић и отац Лазар Пајтић. Бунарчић, недалеко од Чобанца, значајан је за Србе у северним пределима Мађар-

ске, јер их везује за генерације предака које су вековима посећивале ово место и на њему, кроз молитвену реч, бивале ближе Богу.

Храмовна слава Чобанчана обележена је 26. јула, у част Архангела Гаврила. Интересантно је да су Чобанчани изабрали „живе“ светитеље за обе славе које прослављају. Као што

знамо, Гаврило као анђео је жив и не умире, а пророк Илија се узнео на небо у огњеној кочији. Ипак се, по традицији, и овим светитељима реже колач и освећује кољиво.

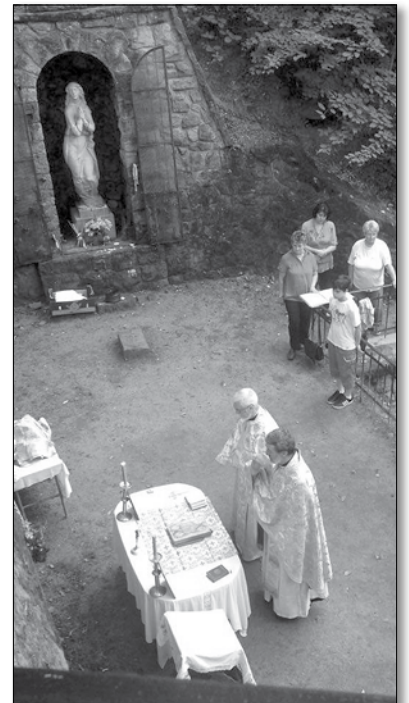
Након вечерњег богослужења, обављено је резање славског колача, благосиљање и дељење кољива, које су припремили овогодишњи кумови, Милан Дудор са супругом Катицом и сином Милорадом. Они су угостили све присутне вернике и по старом српском обичају, ујутру на Бунарчићу дочекали су госте погачом, сољу и ракијом. Кумство су предали породици Тришић, која се недавно доселила у Чобанац.

На прослави су наступали, као и прошле године, чланови КУД-а „Рузмарин“ из Калаза, који су за ту прилику извели кореографију „Њилане“, односно игре са Косова, уз пратњу Оркестра „Мешелија“.

Окупљених Срба је било у великом броју, а на прослави је као и сваке године била присутна и начелница Чобанца Јожефне Шандор Винклер. Главни организатор прославе, председник Српске самоуправе у Чобанцу др Војислав Ластаћ, за СНН истиче да је атмосфера била пријатна:

— Дошло је много народа, иако је време било непогодно. Задовољан сам прославом, а мислим да су сви гости уживали у слављу — каже наш домаћин.

Ј. В.

ДОБРОДОШЛИЦА НА ЧЕТИРИ ЈЕЗИКА

Чобанац је насеље које је познато по томе што у њему живе припадници четири народности: Словаци, Немци, Роми и Срби, који заједно доносе све важније одлуке и сложено раде на њиховој реализацији. Господин Војислав Ластаћ, председник Српске самоуправе у том месту, рекао нам је да је једна од заједничких акција и постављање табла на улазима у Чобанац, са добродошлицом на језицима ових народности.

У Десци обновљени стари жетвени обичаји

ТРАДИЦИЈА

Сећање на време када се радило више, а живело спорије

Захваљујући месном Културно-уметничком друштву „Банат“, у Десци су поново оживели стари српски жетвени обичаји. Срби у овом селу су, вековима уназад, жетву обављали ручно, каква је последњи пут у овом крају виђена 1958. године

Љубав према старим обичајима и знатижеља, били су инспирација за млађа покољења, за један број активиста „Баната“ који су, предвођени Кристифором Брцаном, председником друштва, одлучили да оживе старе српске жетвене обичаје. У томе су им у сусрет изашли Милош Брцан и Светозар Шевић, стари познаваоци косидбе, а њима су се придружили и знатижељни Срби и Мађари, одевени у традиционалну ношњу, карактеристичну за свакодневни живот и за обављање жетве почетком прошлог века. Сви они су поранили и у 4 сата ујутру нашли се на њиви Чедомира Адамова, како би до изласка сунца „искористили росу“ и од стабљика пшенице направили ужад за везивање покошене пшенице.

„Док је росно, наплетемо уже за цео дан. После следи доручак, а за то време сунце осуши жито и онда можемо кренути са кошењем“ — објаснио нам је саме почетке жетелачког посла Милош Брцан, у чијем друштву се налазио и Светозар Шевић, који нам је скренуо пажњу да коса мора бити оштра и исправна.

Одмах по плетењу ужади, послужен је доручак, на простром ћебету, док су домаћице послужиле сланину,

кобасице, парадајз и хлеб. Наздрављало се се ракијом, а затим приступило косидби. Ручна косидба пшенице спада у ред најтежих пољопривредних послова, који и иначе захтевају много труда.

Добру оцену добили су и водећи радници, а и жене — грабљачи, које су вешто пратиле мушкарце — косаче и марљиво купиле снопове. Међу вред-

ним радницама, које су са српом у руци купиле пшеницу у виду снопова и стављале на ужад, налазила се и Невенка Белајски, по професији про-светни радник:

„Није лако научити, ако човек први пут ради. Рад није тежак, али свакако захтева посебан приступ. Стари су нам много причали и знатижеља ме је довела на њиву да се и ја укључим у жетву. Занимљиво је!“

Сви учесници су добили похвале од стране Светозара Шевића и Милоша Брцана, који је после кошења за СНН рекао да је свака породица имала свој тим.

„Деда се посебно истицао у свим паорским пословима, па тако и у жетви. Био је јако строг, а приликом жетве захтевао је да се пази и на изглед. Поготово што се тиче стрњице. Не као што то данас комбајн ради. Пошто је слама била важан материјал у домаћинству, све се користило. Не као данас када има

ОД КОСЕ ДО ВРШАЛИЦЕ

„Прво су обично деца растира-ла уже. Ја долазим са косом и косим, а за мном жена која купи откос, ставља на уже, а потом стиже трећа особа која веже. Кад се све веже, онда се ставља у крстину. Кад је то готово, онда се носи до куће, или на салаш, где долази вршилица. Тако изгледа цела процедура“, објашњава нам косач Светозар Шевић.

Милош Брцан додаје да грабљач за косачем узастопно иде и не заостаје:

„Повезане снопове у једном смеру ставља у гомилу, где ће се крстине денути. Последњи, ако је могуће, поставља се према истоку. Ако је све то урађено, онда се даје добра оцена радницима.“

ветање. Овом приликом изостала је само возидба.

По окончању жетве, жетеоци, посетиоци и учесници такмичења у трчању по стрњици, прешли су у Српски културни, образовни и верски центар „Свети Сава“. Захваљујући Милошу и Кристифору Брцану, деца су овлада-ла техником гажења по стрњици, која захтева посебну вештину. На дворишту центра био је постављен венац, исплетен од пшенице, за који се побринула Споменка Брцан-Ђукин.

У знак захвалности за овогодишњи род жита, уследио је свечани чин освећења, који је обавио протонамесник Светомир Миличић, парох дешчански. Он се том приликом присутнима обратио и пригодном беседом:

„Мени је посебна радост и част што смо се окупили како бисмо осветили ово жито. Честитам свима који су се сетили да оживе старе жетвене обичаје. Сви ви, који сте данас уче-

ПРИЛИКА ЗА ОКУПЉАЊЕ ПРИЈАТЕЉА

Жетелачко славље Дешчана настављено је заједничким ручком. Дружило се ћаскало, па и запевало. Видно задовољан био је Кристифор Брцан, председник месног Културно-уметничког друштва „Банат“, главни организатор жетелачког дана, чија је цела породица учествовала у оживљавању обичаја.

„Овај обичај је некада био саставни део живота једне породице. Косидба жита се данас не може видети. Сада међу мештанима има неколико старијих, који су можда неколико сезона одрадили од целе жетве. Сматрам да је последњи час да се нешто од тога сачува. Верујем да ће следеће године бити много лакше. Наравно, може се ово све проширити, али видећемо какво ће бити интересовање. Можемо на неком дворишту да урадимо и вршидбу жита на начин како је некада било. Оживљавање обичаја окупља људе, а долазе и представници већинског живља. Сматрам да су и ови обичаји вредни сећања, баш као што смо то урадили раније са обновом обичаја око Божића, Ускрса и других српских празника.“

доста отпадака. А то је некада све имало своје место у ланцу употребе. Живот је био здравији.“

Евоцирање успомена на жетвене обичаје било је успешно. Сви који су дошли да погледају како се некада жело, могли су да виде као се обавља косидба, простирање ужади и руко-

ствовају у томе, сигурно сте схватили колико су наши стари улагали труда. Видели сте како се то некада радило. Наравно, данас је све другачије — лакше је. Млађи нараштаји данас су стекли увид како је то некада било.“

П. М.

КУЛТУРА

Овогодишњу колонију „360 степени“ је од претходних разликовао већи број уметника из других земаља, па су се тако, осим сликара и писаца из Мађарске, у Помазу нашли и ствараоци из Србије, Босне и Херцеговине, Хрватске, Италије, Немачке и Румуније, на чијим се радовима налазе асоцијације и импресије које су стекли упознавајући се са животом и делом Тихомира Вујичића

Град Помаз је овога лета био домаћин међународне уметничке колоније „360 степени“. Реч је о традиционалном окупљању ликовних уметника и књижевника, које сваког лета организује будимпештанско Удружење уметника „Круг“.

Ова колонија је позната по томе што се сваке године одржава у другом месту у Мађарској и као таква представља својеврсни путујући уметнички караван, препун квалитетних замисли и дела, и добрих, позитивних уметничких вибрација.

Део остварења насталих на претходним колонијама, поред осталих, чине и зидни мурал са ликовима српских просветитеља на зиду Српске школе „Никола Тесла“ у Будимпешти, мозаик са ликом Светог Саве на истоименом Српском културном центру у Десци, икона Исуса Христа у олтару српске цркве у Батањи и многе друге уметничке вредности широм Мађарске.

Значај колоније је и што повезује уметнички надарене Србе у Мађарској са колегама широм земље и поклоницима ликовне уметности и књижевности, али и са уметницима из матице и Европе.

Ове године, на колонији је учествовало преко 30 стваралаца из Мађарске, Србије, Румуније, Хрватске, Немачке, Италије и БиХ. Међу њима било је највише сликара, који су у периоду од 15. до 20. јула стварали умет-

Зайиси са ликовно-књижевне колоније „Круга“

Помашка прича путујуће уметничке дружине

ИДЕЈА КОЈА СЕ СТАЛНО ТРАНСФОРМИШЕ

„Овогодишња, осма по реду колонија, другачија је у односу на претходне. Природно је да се и она, као и свака добра идеја која је настала с добром намером, развија и мења ради напретка. Колеге уметници су радо прихватили изазов да своје креативне енергије усмере ка одређеној теми, а могу да кажем да су рефлексije толико разноврсне да су изненадиле и саме ауторе, а верујем и нашу чланицу Ксенију Голуб, која је иступила раније са предлогом за овогодишњу колонију. Материјал са колоније јесте компактна уметничка импресија на спомен великана чије име не бледи у нашој колективној свести. Ова збирка није документ, него одсјај ума групе стваралаца који у истом моменту размишљају о Тихомиру Вујичићу као њима блиској особи, иако их раздвајају четири деценије“ — рекао је приликом отварања колоније Милан Ђурић, ликовни уметник и почасни председник „Круга“.

Учеснике колоније посетио је и Отац Љубисав Милисавић, помашки парох, који им је том приликом показао српски православни храм у Помазу.

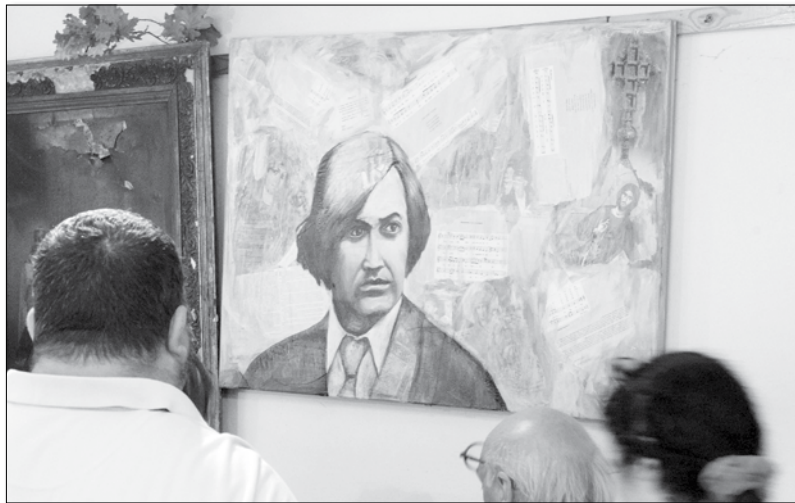
Франко Артобели из Барија је овом приликом први пут боравио у Помазу.

— Као италијански уметник никада пре нисам чуо за Тихомира Вујичића, све док ми организатори нису саопштили да је управо он инспирација овогодишње колоније. Када сам добио његову биографију, фотографије и тонске записе, био сам одушевљен значајем његовог рада и истраживања. За мене је био прави изазов да насликам уметничко дело инспирисано овим славним уметником, који је био Србин из Мађарске, као и наши дома-

ПОМОЋ СА ВИШЕ СТРАНА

Као и до сада, велики део организационих активности обављала је Диана Кондић-Ђурић, од које сазнајемо како су текле припреме за организацију овогодишње колоније:

— Мада је ово већ традиционални програм који се одржава осми пут, сваке године сусрећемо се са другачијим условима за рад. Управо то представља један изазов и развија способност проналажења решења у датом моменту. Ове године средства смо набили путем конкурса код мађарске владе, преко Фондације ЕМЕТ, Културног и документационог центра Срба у Мађарској, будимпештанских самоуправа V и XIII кварта, што нам је у много чему олакшало рад. Око координације у Помазу помогао нам је Пера Богдан, председник тамошње Српске самоуправе. Посебно задовољство биле су посете др Ивана Голуба који је својим широким познавањем историје помашких Срба упознао учеснике уметничке колоније са животом породица Вујичић, Лупа, Бикар, Мандић и других — рекла је за наш лист Диана Кондић-Ђурић, менаџер у култури и уметнички секретар Удружења уметника „Круг“.

ЗАНЕМАРИТИ АУТОРЕ ЗНАЧИ ОДРЕЋИ СЕ КУЛТУРЕ

Новинар, књижевник и историчар књижевности др Драган Јаковљевић, члан је Удружења „Круг“ од првих дана његовог постојања и стални учесник колоније „360 степени“. Делове свог стваралаштва имао је прилику да представи на многим меридијанима и у више српских средина у Мађарској: од Сантова и Печуја, преко Деске, Батање и Ловре, до Будимпеште, Калаза и Помаза.

— Ова колонија, осим ликовних уметника, окупља и неколицину људи од пера средње и млађе генерације, што је похвално, ако се зна да су матерњи језик и књижевна дела која настају на њему, кључ опстанка сваког народа, па и нашег. Жао ми је када видим колико је мало интересовања за презентације српске писане речи у Мађарској која је камен темељац нашег идентитета. Ако тај камен занемаримо, доведимо у опасност и све друго, што почива на њему. Вредно је хвале то што су сале у којима се одржавају музичко-фолклорни програми пуне посетилаца, а ми слим да барем у толикој мери треба подржавати и људе који стварају уметничка дела и културна добра. Колико знам, они то чине из чисте љубави и од тога немају никакву материјалну добит. Народ који своју културу сведе само на покрет и музику, без негововања писане речи и интересовања за њу, ризикује да у перспективи постане неко други. Ми у „Кругу“, Српским недељним новинама и на Универзитету ЕЛТЕ, чинимо све што је у нашој моћи да до тога не дође, али на том плану очекујемо и подршку шире српске заједнице и њених институција — истиче др Драган Јаковљевић, који се српском књижевношћу са научног аспекта бави на Институту за словенске и балтичке језике Универзитета ЕЛТЕ у Будимпешти.

фини. Искрено, сада када знам за ову српску заједницу у Мађарској, причаћу својим пријатељима о њој и њеном значају — рекао је господин Артобелли за *Српске недељне новине*.

— Сваку ноту Тихомира Вујичића видим као неку боју. Његова музика и музика људи са Балкана пуна је боја — каже Лаура Агостини, уметница из Фиренце у Италији.

Осим што су свакодневно стварали, уметници су посетили и значајне културно-историјске споменике у Помазу, Будимпешти и Сентандреји. Том приликом обишли су и Музеј Епархије будимске, где их је поздравио епископ будимски господин Лукијан. Кроз поставку музеја спровела их је историчарка уметности др Ксенија Голуб.

Светлана Цеца Крстић, сликарка из Београда, као учесник многих међународних колонија, за наш недељник

живот и дело Тихомира Вујичића.

Као и протекле две године интересантна је била и радионица коју је водила новосађанка Александра Вукадиновић, дипломирани психолог, за коју је уметничка колонија „360 степени“ дешавање са јединственим склопом карактеристика и потенцијала. Годишња промена крајолика, добродошлица локалних домаћина и несебично залагање преданих организатора омогућава учесницима регенерацију, раст и употребу својих стварних капацитета, те је атмосфера више него повољна за психолошке радионице, сматра Александра.

— Радионице су засноване на *Клиринг* методи и обухватају све нивое

бића: интелектуални, емотивни, телесни и душевни. Омогућавају одстрањивање препрека ка дубљем сагледавању себе, својих избора и стварања врата новом виђењу стварности, што уметници могу даље да преточе у свој рад — каже наша саговорница.

Сликара Валерија Тонинелија из Тоскане затичемо како са занимањем посматра експонате у Музеју Епархије будимске у Сентандреји.

— Задивљен сам лепотом црквене збирке у Сентандреји. Долазим из католичке земље, из Италије, и нисам ни знао колико богату културну баштину, односно црквену збирку, имају Срби у Мађарској. Ово је нешто непроцењиво и оставља дубок утисак на мене. Такође, речи Владике Лукијана су за мене биле инспиративне. Велико хвала за све ово! — рекао је.

Његов колега на овој колонији, Горан Кнежевић, професор је на Академији ликовних уметности у Требињу (БиХ), а на овом виду окупљања уметника боравио је више пута.

— Радимо, дружимо се, смејемо, размењујемо искуства и пробамо неке нове методе рада. Организација је

заиста беспрекорна и много хвала нашим домаћинима. Веома ми је драго, а и мојим колегама, што смо имали прилику да видимо велику изложбу Пикаса, која се ових дана завршава у Будимпешти — рекао нам је професор Кнежевић.

Споменка Алечковић, академска сликарка из Немачке, била је такође једна од овогодишњих учесника колоније у Помазу:

— Први пут сам на уметничкој колонији и одушевљена сам како атмосфером која влада међу учесницима, тако и одличном организацијом, на чему се посебно захваљујем великим ентузијастима Милану и Диани Ђурић. Још у Фракфурту сам почела припреме на основу

КУЛТУРА

материјала који сам добила од организатора. Идеја је постојала, а рад је започет и урађен у Помазу. Доласком овде, моје знање се још продубило, јер сам уживала у причама др Ивана Голуба. Мој уметнички рад чини колаж, који се састоји од портрета Тихомира Вујичића, као и детаљи из живота помашких Срба — истакла је Споменка Алечковић.

Уметница Гарбијела Вароши из Сентандреје се већ пар година бави анимацијом на песку. Она је за ову прилику урадила анимирани филм инспирисан Тихомиром Вујичићем, а осим тога, учесници и посетиоци могли су да погледају и остале њене анимације. Била је ово прилика да свако од заинтересованих покуша да наслика нешто у песку.

Такође, љубитељи писане речи су, током колоније, имали прилику да у Српском клубу у Помазу, уживају у стиховима Драгана Јаковљевића, Радивоја Галића, Грге Олаха и Радојке Филаковић, као и у познатим музич-

ким хитовима, у извођењу Валерија Тонинелија.

— Ова колонија је јединствена по томе што поједина уметничка дела, сликари, графичари и скулптори, остављају не само организаторима, већ и локалним заједницама Срба у местима у којима се колонија одржава. Тиме остављају упечатљиве трагове свог борава и рада у њиховим срединама, а истовремено доприносе богаћењу националног културног и уметничког наслеђа у овим местима. Мислим да је то веома значајан допринос очувању српског идентитета у Мађарској — истакао је том приликом Драган Јаковљевић.

Осим споменутих уметника, учесници овогодишње колоније били су и Иван Јакшић, Дана Петков, Светлана Крстић, Бернадет Сигети, Владимир Прица, Сила Кампанини, Ђани Могри, Љиљана Лазичић-Путник, Никола Живић, Ива Бендела, Александра Вукадиновић и Милош Радић.

Резултати ове колоније представљени су на завршној изложби у популарном будимпештанском клубу-ресторану „400“. Свечаности су, поред учесника и многобројних гостију, присуствовали Вера Пејић-Сатор председница Самоуправе Срба у Мађарској и Александар Драгичевић, амбасадор Босне и Херцеговине у Мађарској.

Следећа станица ове путујуће изложбе је у Сантову, 12. августа ове године, поводом откривања споменплоче Стојану и Тихомиру Вујичићу.

СНН

каже да би ову ипак издвојила као водећу.

— Свакако највише похвала заслужују организатори који су својом позитивном енергијом, креативношћу и љубазношћу учинили да се осећамо сјајно, и самим тим нам показали да се сликари из више разних земаља сјајно уклапају. Посебно је било интересантно видети реакције и дела на задату тему колоније, јер сви смо ми различити по сензибилитету. На иницијативу организатора, ми као уметници из више земаља тиме дајемо наш допринос оживљавању успомене на

УЧЕНИК МИЛИЋА ОД МАЧВЕ

Драган Мартиновић, професор на Факултету ликовних уметности у Сремској Митровици, каже да је као ученик чувеног Милића од Мачве, који је био велики пријатељ Стојана Вујичића, имао срећу да овог ствараоца из Мађарске редовно виђа на прослави крсне славе код њега и да у тим приликама чује разне приче везане за породицу Вујичић и Помаз.

— Тихомира, нажалост, нисам познавао, али приче које сам тада чуо утицале су на мој рад који остављам овде, као поклон Удружењу уметника „Круг“. Овом приликом желим да се захвалим Милану Ђурићу на позиву и могућности да будем део ове велике и лепе приче која ће, верујем, обележити један део историје Срба у Мађарској — нагласио је Драган Мартиновић за СНН.

СУСРЕТИ

Састајанак бивших гимназијалаца у Великој Барачки

Слике из младости не бледе ни после 38 година

На позив Бранка Јелашића, некадашњег ученика Српско-хрватске гимназије у Будимпешти, у Чарди „Барка“ у Великој Барачки окупили су се његови вршњаци, са којима је 1978. године успешно положио матурски испит

У „А“ и „Б“ разреду, које су 1978. године предводиле разредне старешине Марија Ластих и Борислав Рус, било је укупно 38 ученика. Иако ове године није била „округла“ годишњица, некадашњи полазници незаборавног СХГ-а окупили су се у сасвим довољном броју.

Они су се 1998. године, приликом обележавања 20. годишњице од полагања испита зрелости, договорили да се 2000. године поново сретну, а потом је прихваћен предлог да се сваке године састају, друже, веселе и евоцирају успомене из лепих, старих времена. Од тада се једном годишње кроз разговор враћају у прошлост и присећају времена проведених у њиховој омиљеној школи на Тргу ружа, у Будимпешти.

Тако је било и овом приликом. Међу првима који су стигли у Барачку, били су Катица Концер и Ладислав Гуљаш.

— То је била генерација какву чо-

век само пожелети може. Имали смо феноменалну заједницу, сложено друштво, а већина ученика из разреда је плесала у фолклорном ансамблу. Наши професори су били пре свега људи! Били су нам родитељи уместо родитеља, научили нас много чему и успешно извели на пут. Ми године не рачунамо, исти смо као и те 1978. Шалимо се, плешемо, као да године уопште нису прохујале — рекла је Катица Концер за наш лист.

Ладислав Гуљаш је задовољан ти-

ме што се састанци њихове генерације одржавају сваке године, али му је помало жао што се неки бивши матуранти не одазивају.

— Важно је да имамо такозвано језгро, које се сваки пут појављује. Наш разред је био посебан и што се тиче културе, спорта и дружења. Када се сретнемо, ми се поздрављамо као браћа, а не као разредни другови — рекао нам је господин Гуљаш.

Слично виђење има и његов разредни друг, др Тибор Ембер:

и чине све за људе који су за нашу ствар.”

Борислав Рус је изјавио да је поносан на ову генерацију, која је, према његовим речима, била изузетна.

— Некима сам био разредни старешина у Печују, а потом и у Будимпешти. Сада смо пак пријатељи. То је била генерација која је била срж фолклорне групе, са којом смо обишли сва наша насеља у Мађарској. Оно што посебно морам нагласити јесте да је ова генерација не само на

ВРЕМЕПЛОВ

11. августа 1456. — Умро је угарски војсковођа Јанош Хуњади. Као ердељски војвода успешно је ратовао против Турака, а 1456. је допринео разбијању турске опсаде Београда. Непосредно после тога умро је од куге, у Земуну. У српским народним песмама помиње се као Сибињанин Јанко.

12. августа 1687. — Аустријска и мађарска војска под командом Лудвига Вилхелма Баденског у одлучујућој бици код Мохача, победила је турску војску Мохамеда Четвртог.

12. августа 1849. — Аустријска војска уз помоћ Русије угушила је Мађарску револуцију, а национални лидер Лајош Кошут је напустио земљу.

12. августа 1914. — Почела је Церска битка, која је завршена 20. августа победом српске војске над аустроугарском. То је прва српска и савезничка победа у I светском рату.

13. августа 1914. — Француска је у Првом светском рату објавила рат Аустро-Угарској.

13. августа 2003. — Код Гораждевца у терористичком нападу на обали реке Бистрице, на купању, убијена су два српска дечака, а рањена још четворица.

14. августа 1920. — У Београду је потписан уговор о стварању „Мале Антанте“, војно-одбрамбеног савеза Чехословачке и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, против реставрације Хабсбурговаца и ревизио-

нистичких тежњи Мађарске, после Првог светског рата. Савезу је 19. августа приступила и Румунија.

16. августа 1717. — У бици код Београда у аустријско-турском рату, у којој се на страни Аустријанаца борило и 6000 Срба из Војводине, принц Еуген Савојски потукао је турску војску и заузео Београд. Пожаревацким миром, који је уследио 1718. Аустрији је припала северна Србија, Банат и северна Босна.

16. августа 1921. — Умро је Петар Први Карађорђевић, краљ Србије од 1903. до 1918. и потом до смрти, Краљевице Срба, Хрвата и Словенаца. На престо је дошао после Мајског преврата, када је група звереника из редова војске, убила краља Александра Карађорђевића и краљицу Драгу, чиме је завршена владавина династије Обреновић. Краљ Петар Први Карађорђевић сахрањен је у породичној гробници Карађорђевића на Опленцу. Наследио га је син Александар Први.

16. августа 1984. — Умро је српски писац Душан Радовић, уредник дечјих редакција Радија и Телевизије Београд и аутор популарне емисије Студија Б „Београде, добро јутро”.

17. августа 1952. — У Београду је штампана прва књига ћирилицом, позната као „Београдско четворојевањђе”.

17. августа 1908. — Умро је српски писац Радоје Домановић, мајстор политичке сатире, која у његовим најбољим приповеткама („Страдија”, „Вођа”, „Данга”) досеже ниво универзалне критике људске нарави и друштвених институција.

Краљ Петар I Карађорђевић

— Ми смо другови и бићемо другови док год будемо живи! Наше друштво је заиста добро, а део нас се дружи од основне школе. Ми смо били саставни део спортског и фолклорног живота школе. То је красило нашу генерацију, која је и након низа година остала сложна и окупља се. Ми се веселимо, једемо, пијемо, певамо, плешемо и опет смо заједно.

Доброј атмосфери допринели су и други бивши ученици, који су топло поздравили своје разредне старешине. Осећања није могла да сакрије ни Марија Ластих, која нам је, видно узбуђена, рекла:

— Одлични су били сви! Врло се добро могло са свима радити и били су послушни. Јако се радујем, јер видим да је труд који сам уложила имао смисла. Сви лепо сарађују, помажу

нивоу Будимпеште, него можда чак и на земаљском нивоу, постигла најбољи просек на пријемном испиту. Када данас погледамо ко шта ради, где живи, какве је резултате постигао, можемо бити поносни, јер имамо доказ да је оно што смо радили са њима уродило плодом.

Матурски састанак некадашњих гимназијалаца СХГ-а, протекао је у знаку евоцирања успомена, шали и купању у каналу. Било је ту и укусне риблије чорбе, коју је скувао Марко Јелашић, Бранков отац, као и других гостономских мајсторија. Сјајном штимунгу допринео је и тамбурашки оркестар из Бачког Моноштора у Србији.

Где ће се одржати наредни састанак, још увек се не зна, али је сасвим сигурно да ће га бити.

П. М.

Сезонске промене расположења

ЖИВОТНИ СТИЛ

Лето доноси сунце и осмехе – понекад и депресију

Лето је синоним за морске таласе, дуге дане, топле ноћи, осмехе окупане сунцем. Обавеза је мање, а могућности за слободу и уживање у ситницама веће. Лепршавост лебди и у ваздуху и у глави. За многе је то, упркос врућинама које знају да буду несносне, најлепше годишње доба. Али, да ли сте знали да оно неке „баца“ у летаргију, навлачи тмурне облаке, доноси суморна расположења, буди депресивне мисли, ствара раздражљивост? Научници из Калифорније су открили постојање сезонског афективног поремећаја који је чешћи зими, али се дешава и лети. Сваку десету особу погађа ова појава.

— Људи који болују од летњег поремећаја могу да искусе читав спектар симптома униполарне велике депресије — незнање, осећање безвредности и нихилизам — каже психијатар Јан Кук, директор Програма за истраживање и клиничко лечење депресије Калифорнијског универзитета у Лос Анђелесу.

Симптоми ове појаве су промена расположења, несаница, губитак апетита и килограма, анксиозност. Срце се често узлупа, мисли су мрачне или све време тиња нека безразложна туга, а потреба за самоћом постаје све израженија.

— Људи почињу да „вапе“ за изолацијом, јер не могу да поднесу да гледају друге како се смеју и забављају,

Неки су током лета депримирани, јер немају с ким на море, неки због вишка слободног времена у том периоду, а неки због мањка новца за летње проводе или сопственог изгледа

а знамо да лети све гори од живота, кафићи су пуни, музика се чује са свих страна, у градовима се одржавају културне и забавне манифестације, парови и породице се радују одласку на море. Они који пате од летње депресије, ништа од тога не могу да поднесу — каже Кук.

Врућине знају да буду опасне по расположење, зато што изазивају

раздражљивост и јаку нервозу. Одлазак на посао на високим температурама буди асоцијације попут — презнојавања у градском превозу, осмочасовног трпљења у затвореном простору док други уживају на плажи или базену, мањка способности за рад. Неки људи тада почињу да се буде несрећни и са таквим осећајем одлазе у кревет, јер знају да их су-

традан чека све исто, а снаге им по- нестаје.

Понекад окидач може да буде незадовољство изгледом. Људи се „разголите“ после хладних месеци, па они који могу да се похвале затегнутом кожом покажу све што имају, док они други пожеље да се „замаскирају“.

Многи током јула и августа почињу да сумирају сопствени живот, па се одједном осећају несрећно у браку или вези. Почињу да примећују навике и особине партнера које ранију нису увиђали, чини им се да их гуше постојећи односи, не виде светлу будућност. Неке такво размишљање заплусне на одмору, када имају више времена за себе и резимирање свакодневице, па почињу да се „гуше“ на помисао да се враћају дому у којем нису срећни и послу којим нису задовољни.

— Вишак слободног времена није увек добар, пошто од људи прави хроничне незадовољнике, који би све нешто ново и другачије, а нису сигурни ни шта ни како — објашњава психијатар.

Научници су навели и финансијске проблеме као узрок летње депресије. Уколико неко „кубури“ са новцем, управо ће у ово време почети да пати због тога, јер деци не може да приушти летовање, себи повремение изласке или излете, а неплаћени рачуни се гомилају. ■

КОНКУРС ЗА ДИРЕКТОРА

КОНКУРС

Културног и документационог центра Срба у Мађарској

Самоуправа Срба у Мађарској расписује конкурс за директора Културног и документационог центра Срба у Мађарској.

I – Правни однос и задаци директора

— Директор се по параграфу § 208. Закона о радним односима (I Закон из 2012. године) сматра за позицију руководиоца, а председник Самоуправе Срба у Мађарској према руководиоцу институције врши права послодавца, осим права о раскиду радног односа што је у делокругу Скупштине Самоуправе Срба у Мађарској.

— Директор ступа на посао 12. септембра 2016. године, а радни однос се заснива на одређено време од 5 (пет) година.

— Карактер радног места: недељно 40 сати у пуном радном времену.

— Место обављања посла: 1065 Будимпешта, улица Нађмезе бр. 49. приземље бр. 3.

— Лични доходак и остале субвенције: Према одлуци Скупштине ССМ о систему личних доходака и субвенција.

— Делокруг, односно важнији задаци директора:

- руковођење и функционисање институције,
- опште заступање институције,
- управљање и организовање извршавања јавних задатака и основне делатности институције.

II – Услови конкурса

▪ висока или виша школска спрема (факултет или виша школа),

▪ искуство од најмање 3 године на позицији руководиоца у области културне делатности,

▪ мађарско држављанство, агилност у раду, потврда да није кажњаван,

▪ знање српског језика на нивоу матерњег језика,

▪ поседовање возачке дозволе.

III – Документи који се прилажу уз конкурсну пријаву

▪ фотокопије потврда о завршеној високој или вишој школској спреми (диплома, језички испит, итд.),

▪ потврда да није кажњаван (не старија од 30 дана),

▪ стручна биографија кандидата, на српском језику,

▪ материјал о концепцији рада у вези руковођења институцијом, стратешке замисли (на српском језику) од 5 до 10 страница,

▪ изјава кандидата о томе да учесници у конкурсном процесу могу да се упознају са предатим конкурсним материјалом, односно да се слаже са умножавањем и достављањем конкурсног материјала особама које ће давати мишљење и доносити одлуку,

IV – Поступак вредновања конкурса:

— Вредновање конкурса се врши према статуту Самоуправе Срба у Мађарској, према прилогу бр. 2. „Правилник о изборима“.

— Скупштина ССМ врши вредновање конкурса на првој седници после истека рока за предају конкурсних пријава.

— Председник Самоуправе Срба у Мађарској врши именовање директора на основу скупштинске одлуке.

V- Начин, место и рок за предају конкурса:

— Конкурсна пријава се пише на српском језику, а предаје се путем поште, на адресу Канцеларије Самоуправе Срба у Мађарској (Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, 1055 Budapest, Falk Miksa u.3.) или се предаје лично на Секретаријату ССМ (1055 Budapest, Falk Miksa u.3.).

— Напомена: на коверти треба означити следеће: „Конкурс за директора Културног и документационог центра Срба у Мађарској“.

— Рок за пристигнуће конкурса (у канцеларију): 22. август 2016. године

VI- Информације у вези конкурса

Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској, др Јадранка Гергев шеф канцеларије, или Вера Пејић Сутор председница ССМ.

Тел: 06 1) 331-5345; e-mail: ssm@t-online.hu

VII – Конкурс се објављује у следећим медијима:

— Веб страница Самоуправе Срба у Мађарској (www.szerb.hu)

— Српске недељне новине

(Напомена редакције: с обзиром да је реч о званичном документу Самоуправе Срба у Мађарској, шекст конкурса, на захтев Канцеларије ССМ-а, објављује-мо у оригиналној верзији, без уобичајених лекторских интервенција)

НЕВЕН

Вишеструка корист од дејих кампова

Искуства која се памте читавог живота

Када камп за децу ставимо под психолошку лупу, видимо да се тамо одвија велики број врло значајних процеса, које дете у оквиру свакодневног живота нема прилику да искуси

На камповима се развијају различите вештине као што је комуникација са вршњацима и ауторитетом, снажање у конфликтним ситуацијама, управљање емоцијама. Дете такође учи како да извршава своје обавезе на време, развија осећај за потребе других људи, препознаје значај међусобне сарадње и толеранције, јача тимски дух и преузима тимске улоге.

У наставку текста се налази неколико највећих вредности кампа које су препознате:

➤ **Управљамо својим емоцијама**

Да би остварило своје жеље дете мора да се избори за њих. Услед ових околности дете развија толеранцију на фрустрације, учи да подноси непријатне ситуације и непријатне емоције и проналази начине да управља њима.

➤ **Радимо ствари којих смо се некада плашили**

С обзиром да се све активности спроводе у контролисаним и безбедним условима (што је основна одговорност организатора кампа) дете се временом ослобађа страха.

➤ **Учимо да поштујемо себе, али и друге**

Деца брзо уче како да се заузму за себе и изборе за свој глас, али на на-

чин који не угрожава осталу децу. Насиље и било који облик агресивног понашања није прихватљив. На овај начин се деца уче асертивном понашању. Посебно значајна вредност кампа је развој самопоуздања.

➤ **Учимо да забавимо сами себе, развијамо креативност**

Велики број активности је конципиран тако да развија машту детета. Кампови најчешће садрже музичке, ликовне или драмске радионице, које детету омогућавају да испоји и развија своје таленте. Поред тога, дете развија и дивергентно (стваралачко) мишљење обзиром да живот у природи захтева бројне импровизације и снажање.

➤ **Развијамо другачије вредности**

Кампови представљају неку врсту посебног универзума где важе посебна правила. Деца са собом доносе ис-

кључиво своју личност и своје вештине. Дакле, није важно из које породице дете долази, какве оцене има у школи, са киме се дружи и колико новца има.

➤ **Модерну технологију не користимо, учимо да волимо природу**

Основна одлика кампова јесте да се одржавају у природи. Већина кампова, изузев компјутерског, нема претерану потребу за коришћењем рачунара, телевизора и сличне технологије. Деца проводе време напољу на свежем ваздуху.

➤ **Упознајемо нове другаре, добијамо праве пријатеље**

Специфични услови омогућавају да се деца врло брзо упознају и изграде међусобно поверење. С обзиром да проводе много времена заједно у ситуацијама које провоцирају различите емоције, пријатељства која

настају су трајнија и специфичнија у односу на уобичајне ситуације.

➤ **Бринемо сами о себи**

Велики број активности деца обављају самостално. Без помоћи и подршке родитеља подносе потенцијалне непријатности, перципиране неправедности и проналазе начин да се носе са њима.

➤ **Покрећемо своје тело, бавимо се спортом**

Деца су активна током читавог дана. Чак и кампови који по својој садржини нису доминантно оријентисани на спорт, садрже активности током којих се сва деца баве спортом.

➤ **Пролазимо кроз ново, забавно искуство и једноставно смо весели**

Кампови представљају несвакидашње искуство које се памти читавог живота. ■

Остварења наших младих талената

Лабудово језеро (1)

Желела сам да стигнем до звезда. Аплауз и овације људи, били су само потврда онога што сам желела. Нисам могла да сакријем осмех и одушевљење када су латице ружа почеле да падају око мене

Завршавала сам стављање кармина. Била сам јако нервозна и то што шести пут поправљам и додајем руменило је било одраз моје несигурности. Знала сам да када се подигну тамне, црвене завесе и почну први тактови музике, морам бити најбоља. Морам да заблистам и будем најлепша, најзаводљивија и најотменија примабалерина коју је публика Бољшој театра до сада видела. Осећала сам болове у зглобовима, али то сада није било важно. Кренула сам ка бини и публици чврстим и сигурним корацима, знајући да је балет мој живот, а Лабудово језеро моја бајка. Почело је. Оркестар је свирао, а ја сам радила оно што сам најбоље умела — играла. Била сам прави лабуд: полетна, нежна, бела, чиста. У тим тренуцима моје највеће среће нисам размишљала ни о чему, музика је била моја инспирација, љубав према балету надахнуће. Желела сам да стигнем до звезда. Аплауз и овације људи су били само потврда онога што сам желела. Нисам могла да сакријем осмех и одушевљење када су латице ружа почеле да падају око мене. Поклонила сам се, женствено и полако. Како су завесе почеле да сакривају свет у коме сам ја живела од ока обичног човека, тако сам почела да осећам неносан бол у стомаку. Нисам могла

да удахнем, да се померим и пала сам на месту где је мој живот почињао и доживљавао најсветлије мо-

менте. Чула сам жамор људи и глас мог Сергеја који ме дозива. Следеће чега се сећам јесте бело, стерилно,

болничко окружење. Бола више није било, мада сам и даље осећала мучнину. Пробала сам да се померим, али су ме лекови ошамутили. У собу је ушетао старији човек, лекар. Био је насмејан. У први мах сам била збуњена и помало љута. Нисам знала шта је смешно и занимљиво у томе што лежим овде, уместо да будем на сцени где и припадам. Пришао ми је и питао како се осећам. Питала сам га где је Сергеј. Рекао је да ће убрзо доћи и онда ми је поставио дијагнозу. Некако лако и са пуно полета и среће саопштио ми је да сам у другом стању. За мене је то био шок. Нисам знала шта да кажем, ни како да се понашам. Хтела сам да вриштим, да плачем, јер то је значило само једно: крај мојих снова и мојих звезда, крај балета. Знала сам да после трудноће никада не бих могла да вратим своје тело у првобитну форму и да будем примабалерина. Нисам могла да поднесем, да ће то нешто мало, својим растом уништавати мој живот. Одлучила сам се за тада мени једино решење. Не морам да кажем колико ме је болело, али сам мислила да губитак снова боли више. Нисам пустила ниједну сузу. Убеђивала сам се да то радим за своје добро, да цео живот имам за породицу. Нисам пустила ниједну сузу. (...)

Невена Богићевић

СВЕЧАНОСТ НА „ИЛИЈИНОЈ ВОДИ“ У БУДИМПЕШТИ

Субота, 21. августа 2016. од 17.00 ч.

Српска мањинска самоуправа VIII кварта Будимпеште срдечно вас позива на „Илијину воду“, да заједно обележимо празник Светог Илије.

Пештански Срби су још пре Велике сеобе обилазили ово ходочасно место. Сваке године на дан Св. пророка Илије излазили су на извор, где се обављало водоосвећење. Ова традиција, уз резање славског колача, наставља се и у наше време. Из објективних разлога, прослава ове године неће бити одржана на дан Светог Илије, већ 21. августа.

После духовног дела, наступа КУД „Табан“, уз оркестар Слободана Вертетића.

Адреса: Budapest, VIII Korányi Sándor u. 3. – Ludovika tér

КУД „Весели Сантовчани“ срдечно вас позива на

СВЕЧАНОСТ ПОВОДОМ 30. ГОДИШЊИЦЕ ПОСТОЈАЊА

27. август 2016. од 18.00 ч.

Дом културе – Сантово

Гостујуће фолклорне групе:

КУД Данубија – Нађбарачка, КУД „Марица“ – Саланта, КУД „Рузмарин“ – Калаз, КУД „Светозар Марковић“ – Нови Сад, КУД „Врбас“

Гостујући оркестри и певачи:

Тамбурашки оркестар Данубија – Баја, „Бачка“ – Гара, „Сантовачки Бећари“, Жока Балог и пријатељи – Батмоноштор, Даринка Орчик, певачица – Сантово, Ана Ритгасер и Мартин Кристофер, певачки дуо – Сантово

Водитељ и учесник програма:

Стипан Ђурић, глумац – Сантово

После програма:

Бал на Главном тргу у Сантову (у случају кише – у Сватовској сали)

Госте ће забављати:

Оркестар „Бабра“ – Будимпешта и Тамбурашки оркестар „Бачка“, уз пратњу хармоникаша Радована Марића

ДАН САНТОВЧАНА

12. и 13. август 2016.

Концерти:

Ансамбл „Вујичић“, Српско позориште у Мађарској, Фолклорно друштво из Мохача, Носталгично вече са музичарима Микијем, Гиљием и Бранком из Сантова

Изложбе:

Поставка о породици Вујичић; Сантовачке тканине; изложба слика Иштвана Паука

Информације на телефон: +36 70 45 45 37

ИНФО СЕРВИС

23. SUMMERFEST 2016.

Програми од 12. до 20. августа у Српском Ковину, Тукуљи и Бати

Фолклорна друштва стижу из 17 земаља, а Србију представља КУД „Свети Сава“ из Каћа. Детаљан програм манифестације на интернет адресама:

www.summerfest.rackeve.hu
www.summerfest.tokol.hu www.summerfestbatta.hu

КУД „Вук Караџић“ из Грабовца код Трстеника, донео је одлуку да расписује

КОНКУРС ЗА НАЈЛЕПШУ ПЕСМУ НА ТЕМУ „СЕЛО“

Признање се састоји од повеље и прикладне награде. Одлуку о избору најбољих радова донеће трочлани жири, именован од стране оснивача конкурса. Награде ће бити уручене у Грабовцу (Трстеник), крајем септембра 2016. године.

Конкурс је расписан до 1. септембра 2016.

Лекторисане радове писане на српском језику, у три примерка, потписане шифром слати на адресу: КУД „Вук Караџић“ Грабовца, 37240 Трстеник (за конкурс)

Радови који стигну после 1. септембра 2016. године, неће бити оцењивани.

У посебном коверту доставити: решење шифре, кратку биографију са библиографијом аутора, поштанску и имејл адресу и број телефона.

Допунске информације можете добити на телефоне: +381 64 44 77 553 и +381 62 83 35 205, или на имејл адресу: mmshika@gmail.com

КОНКУРС ЗА КРАТКУ ПРИЧУ

НА ТЕМЕ „СЛОБОДА“ И „ЈУЧЕ И СУТРА“

Српски народни форум расписује први конкурс за кратку причу на теме: „Слобода“ и „Јуче и сутра“. Слобода као стање или недостатак, простор самоостварења. Слобода која се жели, осваја, губи и тражи. Ослобађање духа, ума и тела. Слободне љубави и љубави без слободе. Људске слободе и права. Лишеност слободе, заточеништво. Друштва без слобода и борба за њих. Јучерашњица и сутрашњица као терети и нови хоризонти; идеал и стигма.

Приче могу бити било којег жанра, с обзиром да наше теме остављају приличан спектар могућности.

Три најбоље приче биће награђене комплетом књига, а све остале које уђу у шири избор биће током пролећа 2017. штампане у заједничкој збирци, те ће парцијално бити и објављиване на нашем порталу.

Конкурс је отворен до 1. новембра, а резултати ће бити објављени до 10. децембра 2016. године.

Приче треба да буду написане на српском језику и писму, не дуже од 8000 карактера (до 3 куцане стране), откуцане у Word документу, Times New Roman фонтом, форматом 12 (уз обавезно коришћење слова Ћ, Ѓ, Љ, Њ, Ш).

Приче шаљите на имејл адресу: snf@europa.com

Уз причу доставите и биографске и контакт податке.

Један аутор може послати до три приче.

Зоран Којић,

Главни уредник и генерални секретар СНФ-а

BALKAN PARTY Budapest
24. septembar, subota

22.30h

BAJAGA & INSTRUKTORI
Koncert

ooh Yu party
DJ Mačić

Svež burek

A38 HAJÓ
PETŐFI HÍD
BUDAI HÍDFŐ

TERRA TRAVEL

Terra Travel, Gračanička 16
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2632-921; +381 11 630-1591
Dežurni telefon: +381 64 802-6680
Telefon u Budimpešti: +36705047240
info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

Minibus prevoz "Od vrata do vrata"

Dnevni prevoz na relacijama:
Beograd - Budimpešta - Beograd
Beograd - Beč - Beograd
Beograd - Zagreb - Beograd
Beograd - Slovenija (svi gradovi) - Beograd
Beograd - Istra (svi gradovi) - Beograd

scan and find more

TertraTravelRS
/agencijaTerraTravel

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.
СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ♦ За издавача: др Јадранка Гергев ♦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ♦ Фотојероршер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички прелом листи: Карољ Сабо ♦ За штампању Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ♦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

ДУХОВНОСТ

Едукативни програм Епархије будимске

Текелијанум угостио полазнике Веронаучног кампа

Седмодневни веронаучни камп, у коме је учествовало 46 полазника узраста од 7 до 18 година, био је прилагођен деци која похађају веронауку и активна су у цркви, а вероучитељи и васпитачи бринули су не само о реализацији планираних духовних садржаја, већ и о бројним пратећим активностима

Епархија будимска организовала је традиционални едукативни камп у Будимпешти, имајући у виду да у мађарској престоници постоје најбољи услови за боравак и рад већег броја деце. Протонамесник Далибор Миленковић, који је био задужен за организацију, наводи да је овогодишњи камп представљао 24. по реду окупљање деце и младих, заинтересованих за усвајање нових знања о православљу.

Отац Миленковић се захвалио родитељима деце на указаном поверењу, а за наш лист је рекао да су сви учесници кампа били смештени у Текелијануму, док је исхрана била организована у Српској школи. Свакодневне активности подразумевале су рано устајање и доручак, након ког

би уследила литургија, а затим часови веронауке, појања и израда ручних радова. Заступљено је било и цртање, спортске активности и многе друге сличне активности, уз помоћ четири учитељице, које су радиле са децом. Полазници су правили и разгледнице од пресованог природног цвећа, а млађа деца су израђивала крстиће.

— Ми, свештеници, држали смо литургије и часове појања. Након ручка, уследио би одмор и слободне активности, као на пример, шетња градом, посета Парламенту и Сентандреји. Посетили смо Епархијски музеј, наше српске цркве у околини, ишли смо и на базен — каже отац Миленковић.

Деца су за кратко време научила литургију, као што су присутни у цркви 24. јула могли и сами да се увере.

Прилику да учесници кампа покажу теоријско знање које су стекли, пружио је квиз у коме су се групе такмичиле за најбољи резултат.

Камп је крунисан светом архијерејском литургијом и причешћем деце и учитељица, као и свих осталих учесника кампа, а било их је и из Мађарске и из околних земаља — Србије, Хрватске и Републике Српске.

— Живим у Бања Луци и ово је мој други веронаучни камп у Мађарској. Била сам и прошле године, а сазнала сам за камп преко тетке која овде живи. Најзанимљивије на овогодишњем кампу је било путовање бродом до Сентандреје. Тамо смо посетили једну од српских цркава, и имали смо слободно време да обиђемо град, који је прелеп. То је такође било нешто ново, што прошле године нисмо имали прилику да видимо. Већину деце знам од раније, јер су мно-

ги на овом кампу већ били са мном. Поново смо се срели и наставили дружење — рекла је за СНН Ивана Мајкић, једна од старијих учесница кампа.

Анастасија Савић, која има девет година, рекла нам је да су полазници сваког дана имали часове веронауке и писали све у своје свеске.

— Касније сам све научила за квиз. На квизу смо имали три станице: прва је код оца Далибора, а друга код оца Павла и Зорана. Они су нам постављали питања. Мени се највише свидело када смо ишли у биоскоп. Гледали смо „Ледено доба 5“.

Многи учесници из Србије по први пут су били у Мађарској и изразили су жељу да се следеће године врате и поново квалитетно проведу део летњег распуста, са новим другарима из Мађарске.

М. М.

УЧЕЊЕ УЗ ДРУЖЕЊЕ И ТАКМИЧАРСКИ ДУХ

Према речима оца Далибора Миленковића, тема овогодишњег кампа била је „Српски светитељи“.

— Учили смо о самосталности цркве, нашим првим архијерејима, свештеницима, и наравно, о Јовану Владимиру, чија је годишњица ове године. Претпоследњег дана, у суботу, имали смо квиз, као неку врсту матуре или испита. На тај начин смо проценили колико су тога деца научила и сазнала. Победничка екипа имала је максималан број бодова, а разлика у резултату међу групама била је минимална. Деца су била веома активна — рекао је за СНН отац Миленковић.

Упозорења о угрожености наше вере

Хришћанство ишчезава из своје колевке

Процене су да је у периоду од 1910. до 2010. године проценат хришћана на Блиском истоку, укључујући земље као што су Египат, Израел, Палестина, Јордан, опао са 14 на свега четири одсто. Да ли ће свет мирно гледати на то што ће хришћанство бити у потпуности уништено у крајевима у којима је најпре почело да се шири по свету и где се у континуитету очувало током две хиљаде година?

Ово питање, које се односи на стварност Блиског истока, поставили су недавно, у саопштењу после одржаног међухришћанског састанка у Љубљани, митрополит загребачко-љубљански Порфирије,

митрополит волоколамски Иларион (Алфејев) и љубљански надбискуп Станислав Зоре. Ниједан од најзначајнијих овогодишњих скупова или сусрета у хришћанском свету није прошао без постављања сличног питања и указивања на размере страдања народа у блискоисточним земљама и угрожености тамошње хришћанске заједнице.

Та горућа тема део је званичне поруке Светог и великог сабора православне цркве који је одржан крајем јуна на Криту. Она је садржана и у заједничком саопштењу васељенског патријарха Вартоломеја и римског папе после сусрета на Лезбосу, уврштена је и у заједничку изјаву са

историјског сусрета патријарха московског и све Русије Кирила и папе Фрање у фебруару на Куби.

У свима њима позива се на хитан прекид сукоба на Блиском истоку и упозорава на драматичну угроженост тамошњих хришћана. О томе сведочи и последњи извештај Европског парламента о стању верске слободе у свету.

Хришћанској заједници у Ираку прети нестанак. У древном сиријском Алепу, где се ових дана воде жестоке борбе, остало је свега 60.000 хришћана од некадашњих 400.000. У Либији су хришћани стална мета припадника Исламске државе.